

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Családi gazdaságok reformja

Zsebe Mónika

Vidékfejlesztési Agrármérnök BSc szak, levelező tagozat

Matematika és Modellezés Tanszék/Matematika és Természettudományi Alapok Intézet

Belső témavezető: Dr. Poór Judit, egyetemi docens, MATE

Szakedolgozatom célkitűzése a magyarországi családi gazdaságok aktuális helyzetének bemutatása, és a működésükkel kapcsolatos problémáik feltárása. A téma aktualitását részben az indokolja, hogy az Országgyűlés 2020. év végén meghozta a 2020. évi CXXIII. Törvényt a családi gazdaságokról a családi gazdaságok erősítésére és mezőgazdaság sokszínűségének megőrzésére, alkalmazkodóképességének erősítésére, mely ehhez kapcsolódóan 2021. január 1-jétől új működési formák bevezetését eredményezte. Témaválasztásom oka, hogy az én életem is évek óta egy családi gazdasághoz kötődik, illetve korábbi tanulmányaim során már végeztem kapcsolódó kutatást.

A szakirodalmi rész a családi gazdaság fogalmával, a családi gazdaságok működéséhez kapcsolódó aktuális változásokkal foglalkozik, kiemelve a családi gazdaságok reformjának előzményeit. A fontosabb szakirodalmak áttekintése mellett az *Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI)* és a *Központi Statisztikai Hivatal (KSH)* felmérései biztosítottak szekunder forrást a témához.

Szakedolgozatom saját vizsgálati részéhez egy kérdőíves felmérést készítettem 2022 őszén, mely egy nem reprezentatív felmérés volt. Az ország teljes területén élő családi gazdákhoz irányítottam a kérdéseimet, 51 db értékelhető kérdőívet kapva primer forrásként. A kapott eredményeket összehasonlítottam a korábbi – 2017. évi – felmérésem eredményeivel, így vizsgálva az elmúlt évek változásait.

Kérdőíves felmérésem alapján vizsgáltam a mintában szereplő családi alapon működő mezőgazdasági vállalkozások összetételét, a gazdaságvezetők különböző ismérvek szerinti megoszlását, a gazdaságokban dolgozók, foglalkoztatottak jellemzőit. Vizsgáltam a használt földterület átlagos méretét – saját és bérelt terület bontásban –, valamint az állatállomány nagyságát és összetételét, ismerttettem a tevékenységek célját, a gazdaság működésének eredményességéről, a jövőbeli tervekről és a reformok hatásairól, valamint az egyéb szükségesnek vélt változásokról megfogalmazott véleményeket.

A kutatásom eredményeiből kiderült, hogy a gazdaságok folyamatos változáson mennek át. Az ágazatok megoszlása a növénytermesztés irányába tolódnak el, a vetésszerkezetek összetétele leginkább homogén. Az állattenyésztés folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A generációváltás ösztönzése hatékony, nő a középkorú gazdálkodók aránya. Véleményem szerint a családi gazdaságok szerepének erősítését kéne elérni. Ehhez szükség lenne a földtörvény – számukra – kedvező módosítására. A családi gazdaságok számának növekedése a vidékfejlesztés szempontjából is mindenképpen előnyös lenne.

A családi gazdaságok reformjaival kapcsolatban készítettem egy csoportos interjút is. Az interjútatásban, melyet a lakhelyemen készítettem a helyi gazdálkodók segítségével, 5 fő vett részt, mindegyike családi gazdálkodó. A megkérdezettek birtokmérete és profilja változó. Kérdéseimnél csak az őket érintő, foglalkoztató témakörök esetében kaptam választ.